

ПАВЕЛ ВЕЖИНОВ

СИНЯТА КООПЕРАЦИЯ

chitanka.info

Малката розова къщичка се спотайваше дълго време между блоковете на големите здания. Със своята причудлива фасада и с дървените си орнаменти тя приличаше на старичка леля, цялата в дантели и с розови детски бузички. Нейните очи гледаха с наивно учудване племенниците, които растяха наоколо и я притискаха с едрите си плещи. Под тяхната сянка тя може би мечтаеше да живее вечно. Но един ден смъртта пристигна съвсем ненадейно. Тя носеше търнокоп и железен лост. Вместо катафалка с черни дървени ангелчета една разнебитена галъота трябваше да я пренесе във вечността.

Когато работниците събориха фасадата, сякаш някой разтвори нейното старо моминско сърце. Но сърцето ѝ беше вече празно. По стените едва личаха светли квадрати от снетите картини: „Вятър и вълна“, „Есенна алея“, „След бурята“. На големия светъл квадрат беше мястото на ковъра, където от десетилетия някакви римляни грабеха някакви сабинянки. В ъгъла беше мястото на пианото с олюпената облицовка. Там едно момиче с плоски гърди и плитки свиреше с часове своите гами и солфежи.

И ето шумът на дантелите и коприната заглъхна завинаги. Чуваха се крясъци, шум на мотори, остро скриптене на винтове. Стените се събаряха с грохот и от белите облаци прахоляк бавно изникна новата кооперация. Отначало тя беше съвсем гола и сляпа. После ѝ сложиха прозорци, облякоха я в сини материи. Бояджията се люлееше на своята стълба и пееше. Неговите очи бяха сини, небето беше синьо и под него новият дом сияеше в синята си дреха.

Един ден пристигна първият съпритежател. Той беше стар, много стар. Ръцете и краката му трепереха от старост. Той спря по средата на улицата и повдигна към небето замътените си очи. В тяхната мъртвина едва прозираше гордостта. Краят на един чадър сочеше зданието и трептеше.

— Виж, сине, това е новият ни дом! — каза той най-последно. — Нали е хубав?

— Да, папа, но ти забравяш, че той не е само наш. Той е общ, доколкото знам...

— Общ? — попита старецът, без да размисли. Тази дума нищо не му говореше. Такава дума може би не съществува. Той знаеше отлично, че тази къща не е цялата негова, но нима това значи, че е обща?

— И после — продължи синът — не знам дали ти казах, че имам среща? Да, аз имам важна среща, съвсем сериозно. Хамалите ще пренасят всичко, нали? Ти само ще командуваш, това ще ти хареса...

По-късно дойдоха и другите съпритежатели. Първата им работа като че ли беше да завинтят на вратите си медни плочки с имената и титлите. Те бързаха да утвърдят своята собственост, която общността сякаш правеше малко подозрителна. И изведнъж стана многолюдно и шумно. Едри слугини се кискаха по балконите. Един млад шоп с лице като праскова разнасяше сутрин гюмовете си по етажите. Жената на портиера с болнавото лице и с корем, който винаги изглеждаше бременен, миеше стълбището със студена вода. Влизаха и излизаха хора, шумяха. И всички извърщаха старателно глава от посинялата плът, която наведената жена неволно показваше — всички, даже и портиерът.

Малката градинка на кооперацията приличаше на цвете на дъното на огромна, синя саксия. Тук привечер излизаха по жилетка съпритежателите, както е прието, на чист въздух и всред природата. Някои от тях дори излизаха с градински ножици и смътно копнееха да подкастрият какво да е дръвче. През годините, в които са били само квартиранти, те бяха виждали с каква важност и трудолюбие вършат това хазаите. Но всред двора растяха само три фиданки, още съвсем крехки и съвсем незакрепнали. И трите заедно може би нямаха повече от десет клонки. Счетоводителят Славянов крачеше бавно из алеите и хапеше разочарован с едрите си кафяви зъби крайчеца на една цигара.

— Защо купих тези ножици? — питаше той портиера. — Да си режа с тях ноктите ли?

— Да, господине! — отговори механично портиерът.

С лейка в ръка той ходеше от корен на корен. Лицето му беше кораво и непроницаемо. Изглеждаше някак измъчен. Славянов спря зад него и заби поглед в здравия му тил.

— И какви са тези засукани алейки, за бога! — продължаваше той. — Какъв е този коринтски лабиринт! Просто смешно!

— Да, господине!

— Какво каза? Хм! Знаеш ли по чие разпореждане се направи планът на градината?

— Какъв ти план! — навъси се портиерът. — Председателят начерта всичко с бастуна си. Тука, каза, ще има леха... И тука... А

тука, каза, ще бъдат алейките... Само това каза... А аз прекопах всичко и насадих цветята.

— Така, значи! — измърмори Славянов и добави по-твърдо, сякаш да убеди себе си: — Ето ти един типичен пример на своеволие... А защо, моля ти се, председателят не сезира управителния съвет със своите проекти?

Той изведнъж почувствува странен прилив на важност, че такива големи думи могат да се отнасят до негови лични работи, и добави въодушевено:

— Нима не сме културни хора? Нима нямаме лични вкусове? Аз ще донеса всичко това до знанието на съвета.

— Градината е хубава! — обади се като ехо портиерът.

— Вятър хубава! Този версайлски тип градини със строго разчертани лехи, с цветя, които приличат на изкуствени, е страшно бездушен... Най-важното — липсва им интимност... Разбирате ли? Разбираш ли? Ха! Смешна работа! А аз лично предпочитам английския тип: свободно, тревисто пространство с естествени хълмчета и падинки и тук-там разхвърляни групи от храсти, които...

За пръв път портиерът изви към него глава и го погледна презрително:

— Много е тясно мястото!

— Тясно ли? Ха! А би могло в миниатюр, разбираш ли? Смешна работа! А, ето и Икономов!

— Ето Славянов! — каза Икономов без въодушевление. — Какво ли броди като чапла из алеите? Разваля пейзажа!

— Погледни, погледни! — възкликна заинтересувана жена му. — В ръцете му градинска ножица!

— Смешно ли ти е?

— Смешно, разбира се!

— Много интересно. А ти не искаше ли да купя лейка?

— Но това е друго, Алек... Ще бъде толкова полезно за теб да поливаш всяка вечер градината... Ти се движиш толкова малко!

— Градината? — попита той мрачно. — Какво добро въображение, мила! — И думата „мила“ звучеше едва ли не подигравателно. — Всъщност ще трябва да поливам, краката на портиера и на тоя дурак! — Последните думи, казани шепнешком,

защото трябваше да добави високо: — Добър ден, добър ден! Как? Разхождате се? Хубаво, много хубаво!

Неговото въсърнено вдървено лице се силеше да бъде любезно. И очите като че ли се разтопиха. Носът му разтвори леко тънките си ноздри, сякаш се мъчеше да издуха утаената в гърдите неприязън. И Славянов внезапно онемя и се скри в себе си. Съпритежателите мразеха да се срещат един друг в градината. Всеки един от тях като че ли смяташе малката градинка за своя. Другите им се струваха като досадни и неканени гости от съседните къщи. Градинката сякаш губеше своята интимност, когато две семейства се събираха в нея.

Изобщо съпритежателите живееха помежду си някак със свъсени вежди. През стените и между етажите те чуваха своите шумове и усещаха миризмите на гозбите си. Всеки миг нещо им напомняше, че не са сами в тази голяма къща. Един будилник събуждаше два апартамента. Жени и мъже лениво и смръщено се измъкваха от леглата и не забравяха да изругаят чуждия будилник.

— Това е отвратително! — мърмореше сънен адвокатът Гранов. — Някой ден ще направя нещо.

— Какво? — питаше с досада жена му.

Едно лице, още мазно от колдкрема, разтваряше неохотно очи. Въпреки съня лицето беше уморено и очите отпаднаха. Тя се събуждаше, както винаги, зле настроена и с някакво болезнено упоение търсеше повод за кавга. Сякаш нощният сън беше наслоил мъчителни утайки в гърдите ѝ, които караницата ще насече като с нож, за да може да ги изхрачи. Това беше по-силно от съня, който притискаше клепачите ѝ.

— Какво? — повтори тя.

— Какво ли?... Ще нахълтам в Икономови и ще разбия будилника в главата му.

Малката змия в леглото един миг съобразяваше, после подаде тънко, отровно езиче.

— Герой на думи! — каза тя заядливо. — На думи ти винаги така ги блъскаш... А когато срещнеш това говедо на стълбите — лицето ти става като баклава — толкова сладко!

Гъста вълна кръв нахлу в лицето на адвоката. Той познаваше характера на жена си и хиляди пъти се беше заричал да не приказва с нея сутрин. Гласът му леко трептеше от сдържаното раздражение:

— Но, мила, културният човек трябва да бъде сдържан и учтив на обществено място...

— Стълбата обществено място ли е? Как мислиш? Културният човек, драги, е любезен даже когато хапе!

— Но този будилник е отвратителен! — избухна леко Гранов. — Той дрънка така, сякаш те бодне с игла в сърцето... И после... после звъни пет минути по-рано. Той, така да се каже, ми отхапва от съня.

— Пада ти се!

— На мене ли? Защо пък?

— Казах ти да си направим малка самостоятелна къщичка, а ти... Глупости! Нашите хора не са дорасли дотам... Ти сам виждаш.

Гранов я погледна смаян. За пръв път тя говореше така. И той не издържа и се развика:

— Къщичка ли? Къщичка ли, казваш? Не мога да живея в разни дупки като еснафите... Не мога да газя кварталска кал... Аз съм модерен гражданин, а не еснаф...

— Точно еснаф си!

Омаломощен и съсипан от ярост, Гранов изведнъж разбра, че губи в този безплоден спор, в който тя печелеше и се освежаваше. И той изхвъркна от стаята така поривисто, сякаш в нея живееше дяволът. В антрето имаше стенно огледало и той спря за миг. Едно разстроено лице се мъчеше да се съвземе. Панталонът беше негладен, палтото неизчеткано, а омачканият възел на връзката стоеше съвсем накриво. Той едва ли не плюе с омраза на своето небръснато лице. Но нима може човек да се обръсне, когато ръката му трепери от нервност? Поне да беше закусил — сит стомах, казват, действа добре на нервите. За закуска вкъщи обаче той можеше само да мечтае.

Палтото му се развяваше надолу по стълбите. Двукрилата врата изскриптя отчаяно. После и двете страни дълго и болезнено трептяха като крила на премазана птица. Председателят, който живееше в партера, ранобудният старец с треперещите ръце, направи недоволна детинска гримаса:

— Този Гранов е чуден човек! Нали, майчице? Сякаш дяволът е влязъл под кожата му. Слиза по стълбите като хала... Просто зданието трепери, когато слиза.

— А може би не беше Гранов! — каза старата.

— Той е! Само той блъска така страшно двукрилата врата. Ах, майчице, от тази врата просто ми омръзна животът... Постоянно бухти. Тези говеда сякаш искат да я изкъртят!

— Кажи на портиера да я смаже...

— Смаза я! Но не е там работата... В съпритежателите трябва да има обществено чувство... Разбираш ли? Обществено! Тъй! Та за какво беше думата, майчице? Чувство ли казах? Да, да... трябва да щадят нервите на хората... А те — бум, бум! Ден и нощ бухтят вратата... говеда!

— Няма възпитание! — отговори старата.

— Та какво ли имат? Наливат помия в улуците, хвърлят по стълбите угарки... И какво ли не още? Ах, майчице, защо ли не бях малко по-млад. Истинска диктатура щях да въведа в кооперацията. Тях човек трябва да пипа с железни ръкавици... Искам да кажа, с желязна ръка в ръкавица... Та даже и без ръкавица... по военному...

Председателят дълго мърмори нещо на себе си. Той мислеше за съпритежателите така, сякаш живееха в собствената му къща. Той дори беше готов да ги изпъди от къщата за лошото им поведение. Старецът толкова дълго беше живял с мисълта за свои имот, че сега смяташе за свой даже и чуждия.

Утрото, прохладно и още синкаво, преливаше през прозорците. Сънни хора бродеха по стайте, дълбоко в стените сънно ромоляха водосточните тръби. Чувахе се пляскането на душовете и приятното шумолене на хавлиите. Жени с незакопчани пенъори и коси, бухнали от металическите рола, приготвяха закуската. Надолу по стълбите дрънчеше тенекиена кофа за въглища. Под слънчевите потоци сънното лице на кооперацията ставаше все по-свежо и по-чисто. Вдигнаха се транспаранти и щори. Зданието прогледваше с многобройните си очи. Те се отваряха едно по едно — сякаш тежкият сън беше слепил клепачите им, — с мъка се отваряха и плакнеха стъклата си в прохладата и свежестта на утрото.

Гранова все още лежеше с широко отворени очи. В сърцето ѝ беше някак празно и пусто. Преминалата като буря кавга беше отнесла нечистите наслойки. Може би тя малко съжаляваше, че е наскърбила мъжа си. Може би не беше съвсем лоша.

— Едно, две, три! Едно, две, три!

Тя сви презрително устни. В съседния апартамент свиреше радио. Пианото взимаше приятни, ритмични акорди. Мелодичният глас на спикера командуваше без настойчивост:

— Ръцете протегнати напред! Така! Едно, две, три!

„Тази глупачка — мислеше Гранова — пак прави сутрешна гимнастика... А защо ли?... Икономов никога не я поглежда...“

Когато по-късно я срещна на стълбата, лицето ѝ стана съвсем сладко — като баклава. Но тя вече беше забравила укорите срещу мъжа си.

— Помага ли ви гимнастиката? — питаше тя. — Сериозно? Да, да, хубаво е, но не може ли да се прави гимнастика без радио?

— Защо питате?

— Как да ви кажа... То ме буди сутрин... Много рано почва, съгласете се... А аз не правя гимнастика.

— Съжалявам много... По радиото броят...

— А нима не можете сама да си броите?

— Как? Ами наставленията? — каза хладно Икономова. — По радиото упътват упражненията...

— О, аз бих ви подарила курса, ако е там въпросът...

Икономова повдигна обидено пълната си брадичка и в очите ѝ за миг блесна едва скривано раздразнение. Но те продължаваха да си говорят все така любезно и в гласовете едва се прокрадваше лек съсък. Те обаче почти не чуваха думите — съсъкът беше единственото, което долавяха. Най-после Икономова каза троснато:

— Да оставим това! Всъщност исках да ви кажа нещо за вашата квартирантка...

— За моята квартирантка? Коя точно?

— Малката... Страшно невъзпитано момиче! Просто не знам как да ви обясня.

— Какво е станало? — попита Гранова, неприятно изненадана. Не ѝ харесваше никак да стане от нападателна нападната, но любопитството надделя.

— Постъпила е ужасно неприлично. Отворила прозореца на мансардата и изсипала в улука една кофа с помия.

— Та какво от това?

— Как какво? Казах — изляла помия! И тази помия през водосточната тръба се разляла във вътрешното дворче. Едва не оцапала

краката на председателя... Можете ли да си представите колко мило е бил сюрпризиран старият човек? Дворчето е сега просто замърсено. Всеки знае, че улукът не е канализация...

— Чудно! — повдига вежди Гранова. — Тя е толкова чисто момиче... Впрочем кои ви каза всичко това?

— Портиерката...

— Тогава може да не е тя виновната!

— Точно тя е! Аз лично се осведомих.

— Значи, сте говорили с нея? Така ли?

— Да, преди малко...

— Ето, госпожо, това вече съвсем не е красиво от ваша страна. Квартирантката е моя... Само аз имам право да се разправам с нея...

— Защо я защитавате, моля ви се! — каза сухо Икономова. — Всъщност вие трябва да я предупредите да напусне стаята!

— Заради една кофа? Много смешно!

— Но тя е непоносимо момиче!

— Напротив — много мило създание! — отмъстяваше Гранова.

— Така ли смятате? Все пак председателят е на моето мнение... Вие трябва да я предупредите.

— Ако той ми плаща наема на стаята, защо не!

Икономова не издържа. Тя обърна гръб и затръшна силно вратата зад себе си. На полесражението остана Гранова да се усмихва победоносно и да мърмори:

— Глупачка! Иска да се меси в моите работи.

Всички квартиранти в кооперацията живееха на четвъртия етаж. Архитектът беше нарекъл този мансарден полуетаж „помещения за прислуга“. Според договорите всеки апартамент имаше една добавъчна стаичка горе, определена за прислугата. Но да създадат над главите си една слугинска република им се видя твърде европейско и твърде рисковано. А когато се намесиха и практичните съображения, въпросът беше разрешен набързо. Те мебелираха стаичките със своята излишна мебел. Горе можеше да се намерят изтърбушени отоманки, шезлонги с разнищена плетка, картини от Кримската война и дори някакъв ковчог, на който е останал само вътъкът. Но всеки знае, че студентите не са много възискателни, както и че не са много редовни в плащането. Обаче с наема, който даваха, хазаите им успяваха да свършат много работа: заплатата на слугинята, таксата за

електричеството, месечната вноска на млекаря. Оставаха им дори пари да отидат на кино.

Стаичките имаха самостоятелен вход и това беше най-важната причина да бъдат постоянно наети. Студентите не се плашеха от тъмния коридор, където никога не проникваше слънцето и никога не светеше електрическата лампа, която председателят беше снел за икономия. В етажа нямаше нито водопровод, нито канализация. Студентите обаче не се смущаваха твърде от несгодите. Не е ли по-важно, че от прозорците има такъв хубав изглед? Така е приятно да се гледа сутрин тая безкрайна степ от яркочервени покриви, които вечер потъмняват. Когато духаше вятър, гората от антени се люлееше над степта. На перваза кацаха гугутки, трепкаха с крилата си и подреждаха с клюн сивата перушина. Раздърпани, настръхнали гарги грачеха унило по комините. Някой котарак минаваше край прозорците и хвърляше вътре подозрителен и мрачен поглед. На дъното издигаше бялото си чело Витоша ту с неясни, нежни контури, ту синкава и плътна, с колеблив гребен, който се разтапя в синевата на небето.

Едно момиче отдели разтревожените си очи от прозореца. То беше тъпичко и крехко като стрък пролетна трева, с малки изящни ръце. Раменете му бяха още детински, но коленете му бяха колене на малка женичка. То погледна в огледалото вирнатото си носле, почеса го по навик с нокът и обиколи веднъж около масата като замаяно. После изведнъж реши нещо и излезе в тъмния коридор. В здрача малките пръстчета потропаха на третата врата.

— Кой е? — попита някой басово и дружелюбно.

— Аз съм! — каза плахо момичето. — Бебе!

— О, Бебе! Влез бързо!

Момичето направи само една крачка в стаята и се дръпна така, сякаш си беше ударило челото в невидима стъклена стена. По средата на обширната стая стоеше право едно съвсем голо момиче. Тя го погледна смаяна.

— Мърдай, Бебе! Какво се блещиш?

Човекът, който каза това, беше едър младеж, с плещи като на пристанищен хамалин, с масивна челюст и малки добродушни очи. Беше в блуза, с тесни кадифени панталони. И блузата, и панталоните, и ръцете му бяха омацани.

— Ама... ти такова... рисуваш ли я?

— Та какво друго? — засмя се художникът. — Ти виждаш, мило, тя е като скелет...

Момичето действително беше невероятно мършаво, със свенливи сини очи. Почти никакво месо нямаше по бедрата ѝ, а гръдният кош просто стърчеше.

— Рисувам нещо за любовта — продължи художникът. — Ела да видиш! Ало, Олга, облечи се! Доста за днес...

Бебе погледна любопитно. Тя видя едно голо момиче, помършаво от модела, до някакъв електрически стълб. Виждаше се здание с късче от неонova реклама и някакъв мръсен тротоар. Беше тежка задушна нощ без светлини. Само някъде в дъното светеха няколко чифта алчни очи, като очи на котка. Погледът на момичето беше почти мъртъв.

— Хареса ли ти?

— Много! — каза колебливо момичето. — Значи, това е любовта? Така ли?

— Не точно... Но има и такава...

— Каква страшна любов! — потръпна момичето. — А защо светят така очите? На всички мъже ли светят така очите?

Художникът се усмихна неопределено. Момичето обаче все още се вълнуваше:

— Ти винаги измисляш нещо страшно. У теб винаги се стряскам... Какво ври тук?

— Това е пунш... Имам гости!

— О-о, пунш... Чувала съм... Кой са тези хора, Андрей?

— Колеги, Бебе! Запознай се!

Тя едва сега беше видяла на леглото зад паравана двама живописни младежи. Единият от тях, с бакенбарди почти до челюстта, разрязваше с джобно ножче едно варено яйце. Той ѝ подаде двата си пръста.

— Сварих го в пунша! — обясни той. — А пък го снесе Олга, представете си.

— Ка-ак!

— Ах, уплашихте ли се? Всъщност откраднах го от бакалина, като си купувах цигари. Вземете!

Другият художник едва я погледна. Той седеше на краката си и редеше пасианс. Сочните му устни нямो се мърдаха — той очевидно

броеше нещо наум. Момичето се оттегли тактично и едва не се спъна от един съборен стол. В просторното ателие сякаш беше минала буря. По земята се търкаляха столове, картини, празни туби от боя, та дори парчета хляб и луканка. Няколко колоди карти бяха разпилени по дългата трапезарийна маса. Преди да стане ателие, помещението служеше за сушилня на дрехи. Съпритежателите обаче решиха, че е по-удобно да сушат дрехите си по вътрешните балкони. С наема от ателието плащаха заплатата на портиера, която така им тежеше и беше толкова мъчно да се събира.

— Какво ставаше към вас преди малко? — попита Андрей. — Нещо кавга ли имаше, що ли?

— Точно за това дойдох! — оплака се момичето. — Знаеш, излях кофата с помия в улука, а тя отишла в двора. Портиерката каза за това на Икономова и тя дойде при мен и направи цял скандал.

— Икономова ли? Гледай ти! Че това какво я засяга?

— Знам ли! Закани ми се, че ще ме изгони от квартирата... Та нима съм толкова виновна! Тази помия какво да я правя? В печката ли да я излея, като няма никакъв канал? Представи си, кофата се напълни догоре, а слугинчето не идва и не идва. Едва тогава я излях. Толкова ли съм виновна?

— Никак, мило... Дори трябваше да я излееш на стълбата... Това заслужават тези скъперници... Хайде не се тревожи... Това е дребна работа...

— Не е дребна, Андрей... Икономова казва, че ще ме изпъдят от кооперацията.

— Тази кобила ли ти каза? Глупости... Това никога няма да стане.

— Ще стане... ще стане...

— Хайде сега... Щом аз ти казвам, че няма, значи, няма.

— А ти пък откъде знаеш?

— Познавам хората, Бебе... Преди всичко ще те защити твоята хазайка... Тя от тебе взима пари, не от съседката си. Сто пъти ще предпочете да се скара с нея вместо с тебе. Да имат квартиранти това е в бита им, но да бъдат съседи в общежитие това е, така да се каже, против техния бит... Тези хора не могат да живеят в кооперативен дом. И най-общите насоки на живота им влизат в противоречие с тоя живот...

— Надали е вярно това, Андрей... Те така стръвно бранят общите си интереси.

— Своите лични — да, но общите...

— Но ето един пример... Икономова дойде и ми направи скандала от името на цялата кооперация.

Художникът седна на един стол и се разсмя високо. Неговият смях приличаше на лай на голямо куче. Малките му очички почти се скриха. Той се удари весело по коляното и каза през смях:

— Значи, така? Икономова брани кооперацията! Весело!... Кажи ми ти, Стефан идва ли често у вас?

— Кой Стефан?

— Кой! Твоят съсед, дето главата му е като на муле...

— Идва! — каза с досада момичето. — Идва, та се къса. Почнах вече да се заключвам.

— Ето, значи... Не ти ли е ясно?

— Ясно ми е, че не разбирам...

— Ех, диване... А може би не знаеш... Този красавец, Стефан, значи, живее с нея.

— Какво е пък това? Как така живее?

— Както си живеят мъж и жена, Бебчо. Сега вече разбра, нали?... Кобилата, значи, те ревнува и иска да те изгони оттука... Мислех, че знаеш.

— Това не може да бъде! — извика тя смаяна. — Тя нали си има мъж?

— Ех, има... Та що?

— Нищо... Ами дали е вярно? Тебе кой ти каза?

— Нали имам уши! Пък и Стефан ми каза...

Момичето си отиде в стаята съвсем замаяно от новото откритие. По навик то дълго обикаля около масата със смръщено челце. Явно беше, че обмисля нещо. Когато вечерта отиде да си налее вода у Гранови, нейната хазайка я посрещна любезно, както винаги.

— Някаква неприятност сте имали! — каза тя. — Икономова ви е направила някаква бележка.

— Бележка ли, мадам? Тя ми се кара ужасно...

— Не й обръщайте внимание! — каза Гранова снизходително. — Тя си е такава заядлива.

— И към мене най-много, мадам... Ужасно ме мрази... И напразно... Не съм... такава... не съм умряла за нейния Стефан!... — каза момичето плахо.

Гранова едва не изпусна на земята един сервиз. Тя погледна квартирантката с поглед, който искреше от любопитство.

— Значи, за това?...

— Ах, мадам, не знаехте ли? — каза момичето с престорена невинност. — Може би не трябваше да ви казвам...

— Нищо, дете, нищо... Всъщност аз подозирах това. Тя сама му разтребваше стаята. Гледай ти удобство...

На другия ден Гранова отиде на гости у Славянови и това беше достатъчно. Ключката почна да обхожда къщата. Най-напред главите се събираха, чуваше се учудено възклицание. После следваха подробности, неясни възпоминания, тълкуваха се случки, чийто смисъл по-преди им се струваше необясним. Ключката шумолеше по всички етажи, хилеше се многозначително, хихикаше. Застанала на някоя стълбена площадка, тя се подсмиваше и търкаше самодоволно ръце. Кой се качва по стълбата? Ключката го пипваше за яката и дълго шумолеше в ушите малки, мизерни думички.

— Нима? — смайваше се случайният. — Много интересно! Всъщност аз подозирах... Веднъж, представете си...

Мъжете се мръщеа разтревожени и гледаха подозрително жените си. Не изглеждат ли виновни? Как само блещукат очите им! Наистина тези студенти са истинска опасност за семействата. Те влизат в стаите им, когато мъжете са на работа. По дяволите, защо този див архитект не е прокарал водопровод в мансардата? Наистина лошо... Те гледаха с неприязън студентите, които, нищо неподозиращи, продължаваха весело да шумят по стълбата...

Икономова неясно разбираше, че в последните дни погледите към нея непрекъснато се умножават. Гледаха я особено, не като преди. Гледаха я някак потайно — изпод вежди и от ъгъл, с погледи, които проблясваха като къси мълнии. Тя чувствуваше как нещо гъсто и лепкаво я обсажда отвсякъде и се притиска до нея. Какво ли става, за бога! Но Икономова още не подозираше истината! Тя слизаше по стълбите със своя предизвикателен бюст и с бедра, които леко се люлееха.

— Ето я, кучката! — шушнеша по ъглите клюката. — Видите ли я? Понася ѝ, няма как!... Цъфти!

В женските очи имаше дори завист. Мъжете обаче не можеха да оставят това разтление на семейния морал да продължи вечно. Икономов най-сетне научи. Лицето му стана като бяла дъска. Тънките устни съвсем изчезнаха, от очите останаха само две тесни цепнатини. Съседите долепиха уши до стената, за да чуят скандала. Но те чува съвсем малко: няколко неясни нервни реплики, дълго, злокобно мълчание и най-после женско хлипане. Когато след това Икономов отиде на работа, жена му като разярена тигрица излезе на мансардата. Тя нахлу в стаята на студентката, без да почука. Момичето беше самичко.

— Мръсно! — крещеше тя. — Под съд ще те дам за тая лъжа. Видя ли ма? Чу ли нещо? Мръсно! Ако те уловя за косата, ще изметеш коридорите.

Момичето я гледаше втрещено, като хипнотизирано бяло мишле. Тя трепереше и се гушеше в ъгъла, съвсем малка и съвсем безпомощна. След като Икономова си отиде, дойде председателят. Той едва се изкачи до четвъртия етаж и започна веднага да бърбори задъхано и бащински.

— Ще трябва да ни напуснете, госпожице! — свърши той най-после. — Много съжалявам, но ще трябва да напуснете... Това е последното...

Момичето се завъртя безпомощно около масата и спря пред огледалото. Вирнатото носле сякаш беше станало още по-вирнато. Тя го почеса свирепо и се обърна. Стаята се беше изпълнила с любопитни и невчесани студентски глави.

— Какво става, Бебе? — питаха те. — Какви са тези визити! Какви са тези резове!

— Нищо не казвам! — зъбеше се тя. — Говорете с адвоката ми! Аз нищо не знам!

Студентите си отидоха, като тропяха на гъсто и недоволно мърмореха.

— Имайте малко търпение! — утешаваше ги момичето. — Следобед ще издам комюнике!

След това отиде и потропа на вратата на художника. Андрей не се обади. Дали не е излязъл? Момичето натисна леко вратата и тя се

поддаде. Андрей спеше на дългото легло незавит и с дрехите си. От гърлото му излизаше басово хъркане. На масата и по земята се търкаляха празни бутилки от вермут. Стаята изглеждаше поразхвърляна откогато и да било друг път.

Момичето го побутна леко по рамото, но спящият гигант даже не помръдна. Тя усили клатенето и най-после, сърдита вече, го ощипа силно по носа. Андрей изръмжа страшно, избърбори нещо и повдигна с мъка клепачите си. Очите му бяха диви и мътни. Трябваше да измине цяла минута, докато съзнанието се утаи на дъното им. Той позна момичето, което уплашено беше отстъпило няколко крачки.

— Ти ли си, Бебе, Какво става?

— Ах, Андрей, Икономова ще ме съди!

— Чакай да се събудя... За какви съдилища бърбориш... Защо ще те съди?

— Защото... защото казах за Стефан.

— Наистина ли каза? Ех, диване. Що ти трябваше?

— Знам ли? За отмъщение... Но сега ще ме съди...

— Ех, глупаче, успокой се... Как ще те съди, като си казала една истина? А тази истина може да се докаже стократно... Я ми кажи разкажи всичко подробно.

Той изслуша внимателно разказа на момичето и се замисли.

— За съд и дума да не става! — каза той най-после. — Даже от кооперацията няма да те изпъдят... Аз ти гарантирам това...

— Ти пък откъде знаеш!

— Аз зная обществените закони, Бебе... А когато човек знае тези закони, всичко е лесно! Хайде, върви на лекция, аз ще уредя всичко.

Андрей се уми и среса грижливо. После обходи всички студентски стаи и слезе при председателя. Старецът ядеше с треперещи устни някаква диабетична кашица. Очите му светнаха любопитно. Какво ли търси пък този? Дали не е нещо по аферата? Очакванията му се оправдаха.

— Да, да! — говореше Андрей. — Какво е виновно девойчето? Казах ви: аз настоях да подхвърли това на хазайката си... Не можех да гледам повече как безпрепятствено се руши моралът на къщата. Трябваше да се вземат мерки, нали. Това би могло да стане като... епидемия.

— Разбирам, разбирам! — клатеше бялата си глава старецът. Но нейното стоене в къщата става неудобно... Съгласете се, че е така.

— Напротив, не съм съгласен... Всички от мансардата държат на момичето... Като протест всички ще напуснем квартирите, ако... ако я изпъдите...

— Ех, недейте ултиматуми, моля ви се! Дразните ми ушите, най-после... Стар човек съм... Ще я наредим някак де! Не се безпокойте, все ще се намери начин. Най-после стига безпокойства заради тая хуруспетина!

Разговорът между двамата почна да става любезен. Те си направиха взаимни комплименти, поговориха за войната. И момичето не напусна стаята. Инцидентът се изглаждаше и потъваше в забвение. Нови клюки зашумяха по етажите. Някой си беше злоупотребил нещо и го чакаше следствие.

Почнаха да ваят гъсти нощни дъждове. Облаци дъжд връхлитаха едрото, красиво здание. Мокри и голи, къщите се гушеха една до друга, прислоняваха се. А дъждът все валеше и валеше. Улукът към вътрешния двор отдавна беше измил и най-малките следи от излятата помия. Остана само споменът за безбройните малки случки в синята кооперация.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.